DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)
17. april 1997 *

I sag C-336/95,

angående en anmodning, som Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelona (Spanien) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Pedro Burdalo Trevejo m.fl.

mod

Fondo de Garantía Salarial,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 1, stk. 1, og artikel 3, stk. 3, andet afsnit, i Rådets direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (EFT L 61, s. 26),

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.C. Moitinho de Almeida, og dommerne C. Gulmann og J.-P. Puissochet (refererende dommer),

* Processprog: spansk.

generaladvokat: G. Cosmas
justitssekretær: R. Grass,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— den spanske regering ved direktør Alberto José Navarro González, EF-Direktoratet, og statens advokat, Miguel Bravo-Ferrer Delgado, Sekretariatet for EF-ret, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Maria Patakia og Isabel Martínez del Peral, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. februar 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 1. september 1995, indgået til Domstolen den 25. oktober 1995, har Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelona i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 1, stk. 1, og artikel 3, stk. 3, andet afsnit, i Rådets direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes

rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter (EFT L 61, s. 26, herefter »direktivet«).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag mellem på den ene side Burdalo Trevejo, Soriano Marco, Casa Alonso og Pérez de la Cruz og på den anden side Fondo de Garantía Salarial (Lønmodtagernes Garantifond) vedrørende hensyntagen til de pågældendes anciennitet ved beregningen af den godtgørelse, der er fastsat i forbindelse med afskedigelse eller arbejdskontraktens ophør.

3 I direktivets artikel 1, stk. 1, bestemmes det:

»Dette direktiv finder anvendelse på overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter til en anden indehaver som følge af overdragelse eller fusion.«

4 I direktivets artikel 3, stk. 1, hedder det:

»Overdragerens rettigheder og forpligtelser i henhold til en arbejdskontrakt eller et arbejdsforhold, som bestod på tidspunktet for overførselen i henhold til artikel 1, stk. 1, overgår som følge af denne overførsel til erhververen.«

5 Endelig har direktivets artikel 3, stk. 3, følgende ordlyd:

»Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på arbejdstagerens ret til ydelser i forbindelse med alderdom og invaliditet eller til efterladte i henhold til supplerende faglige eller tværfaglige forsikringsordninger, der findes ud over medlemsstaternes lovbestemte sociale sikringsordninger.

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at beskytte arbejdstagernes interesser og de personers interesser, som allerede har forladt overdragerens bedrift på tidspunktet for overførselen i henhold til artikel 1, stk. 1, for så vidt angår helt eller delvis erhvervet ret til ydelser i forbindelse med alderdom, herunder ydelser til efterladte, i henhold til de i første afsnit omhandlede supplerende faglige eller tværfaglige forsikringsordninger.«

6 Sagsøgerne havde i en årrække (mellem 24 og 42 år) arbejdet i en tekstilvirksomhed, der er grundlagt af Enrique Capellà, og som har skiftet ejer flere gange. Den 19. maj 1978 blev virksomheden således til selskabet »Hijos de Enrique Capellà«, den 29. juni 1981 til selskabet »Ennoblecimiento Textil« og den 7. januar 1986 til selskabet »Hiades«, uden at disse ændringer påvirkede sagsøgernes ansættelsesforhold.

7 Ved afgørelse af 10. maj 1993 erklærede Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya ansættelsesforholdet mellem sagsøgerne og virksomheden Hiades for ophørt. Fondo de Garantía Salarial måtte herefter udbetale den i spansk lovgivning for virksomheder med mindre end 25 arbejdstagere fastsatte godtgørelse for afbrydelse af arbejdskontrakter af økonomiske eller teknologiske grunde eller i tilfælde af force majeure.

8 Ved beregningen af den pågældende godtgørelse afviste Fondo de Garantía Salarial at tage hensyn til ansættelsesperioder forud for den 19. maj 1978, hvor virksomheden for første gang blev overført. Sagsøgerne anlagde herefter sag. Sagen blev henvist til Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelona.

9 Retten fandt, at tvistens afgørelse afhang af en fortolkning af direktivet, og har derfor forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan der i henhold til lovgivningen eller retspraksis i en medlemsstat ske en begrænsning af den godtgørelse, Fondo de Garantía Salarial skal udbetale, ved at der ikke tages hensyn til arbejdstagernes fulde anciennitet, idet visse beskæftigelsesperioder ikke medregnes, selv om de er tilbagelagt uden afbrydelse i en virksomhed, som er blevet overført, uden at bestemmelserne i artikel 1, stk. 1, og artikel 3, stk. 3, andet afsnit, i direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 herved tilsidesættes?«

10 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at Fondo de Garantía Salarial er en garantiinstitution, som omhandlet i Rådets direktiv 80/987/EØF af 20. oktober 1980 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens (EFT L 283, s. 23), men at den nationale ret er af den opfattelse, at dette direktiv ikke omfatter de omtvistede godtgørelser. Den nationale ret har derimod rejst spørgsmål om rækkevidden af visse bestemmelser i direktiv 77/187, nærmere bestemt, om institutionen ved beregningen af afskedigelsesgodtgørelsen kan afvise at tage hensyn til den anciennitet, der ligger forud for den første overførsel af virksomheden, dvs. den 19. maj 1978.

11 Den spanske regering har først anført, at da den omtvistede dato, den 19. maj 1978, ligger forud for Kongeriget Spaniens tiltrædelse af Fællesskaberne og endog forud for udløbet af den frist på to år, der var fastsat for gennemførelsen af direktivet,

kan dette ikke påberåbes i hovedsagen. Regeringen har dernæst påpeget, at direktivets artikel 3, stk. 3, som alene omhandler ydelser i forbindelse med alderdom og invaliditet i henhold til supplerende forsikringsordninger, ikke omfatter de omtvistede godtgørelser. Endelig har regeringen med hensyn til den generelle regel i samme artikels stk. 1 henvist til Domstolens praksis, hvorefter direktivet alene har til formål at sikre, at forholdet mellem den berørte arbejdstager og erhververen er undergivet samme vilkår som dem, arbejdstageren havde i forhold til overdrageren i henhold til vedkommende medlemsstats retsregler.

12 Kommissionen har anført, at selv om direktivet, der indeholder regler om erhververens forpligtelser, ikke finder direkte anvendelse på en garantiinstitution som f.eks. Fondo de Garantía Salarial, må lovgivningen om sådanne institutioner ikke begrænse direktivets effektive virkning. Kommissionen har nærmere anført, at den omstændighed, at den virksomhed, hvor arbejdstageren var beskæftiget, måtte være blevet overført, ikke må få indflydelse på, hvilken anciennitet der for arbejdstageren tages i betragtning ved beregningen af afskedigelsesgodtgørelsen. For så vidt angår direktivets artikel 3, stk. 3, har Kommissionen ligesom den spanske regering påpeget, at bestemmelsen ikke finder anvendelse på de godtgørelser, der omtvistes i hovedsagen.

13 Som svar på et spørgsmål fra Domstolen har den spanske regering præciseret, at den spanske Tribunal Supremo i sin praksis har sondret mellem begrebet anciennitet, som omfatter hele den periode, hvor der er udøvet et nærmere angivet erhverv, og begrebet tjenestetid, som omfatter den periode, der er tilbagelagt i en bestemt virksomhed. I hovedsagen har den beskæftigelse, der er udøvet før 1978, ikke kunnet tages i betragtning som følge af, at der på det tidspunkt blev stiftet en ny virksomhed, som ansatte og til den sociale sikring anmeldte de arbejdstagere, der allerede havde udøvet erhvervsmæssig beskæftigelse i en anden virksomhed, i relation til hvilken deres ansættelsesforhold var ophørt. Forholdet var derimod et andet for de overførsler, der skete i 1981 og 1986, hvor virksomhederne i henhold til lovgivningen er indtrådt i alle den overførte virksomheds rettigheder og forpligtelser.

14 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 23-26 i sit forslag til afgørelse, følger det af disse faktiske forhold, at uanset hvilken materiel rækkevidde direktivet måtte have under de af den forelæggende ret beskrevne omstændigheder, kan det ikke

med føje påberåbes af de berørte arbejdstagere, idet den omtvistede virksomhedsoverførsel er sket på et tidspunkt, der ligger forud for det tidspunkt, hvor direktivet begyndte at afføde retsvirkninger i den pågældende medlemsstat.

15 Datoen den 19. maj 1978 ligger forud for Kongeriget Spaniens tiltrædelse af Fællesskaberne, der først affødte retsvirkninger fra den 1. januar 1986, jf. artikel 2 i traktaten om Kongeriget Spanien og Republikken Portugals tiltrædelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og af Det Europæiske Atomenergifællesskab (EFT 1985 L 302, s. 9). Som den spanske regering har understreget, ligger den nævnte dato endog forud for udløbet af den frist på to år, inden for hvilken medlemsstaterne skulle gennemføre direktivet (jf. direktivets artikel 8, stk. 1). Direktivets bestemmelser kan således under alle omstændigheder ikke påberåbes i forbindelse med en virksomhedsoverførsel, der er sket på det tidspunkt (jf. f.eks. dom af 3.12.1992, forenede sager C-140/91, C-141/91, C-278/91 og C-279/91, Suffritti m.fl., Sml. I, s. 6337, præmis 11, 12 og 13, og af 3.3.1994, sag C-316/93, Vaneetveld, Sml. I, s. 763, præmis 16).

16 Det præjudicielle spørgsmål må herefter besvares med, at direktivets bestemmelser ikke kan påberåbes i forbindelse med en virksomhedsoverførsel, der er sket på et tidspunkt, hvor direktivet endnu ikke var begyndt at afføde retsvirkninger i den berørte medlemsstat.

Sagens omkostninger

17 De udgifter, der er afholdt af den spanske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelona ved kendelse af 1. september 1995, for ret:

Bestemmelserne i Rådets direktiv 77/187/EØF af 14. februar 1977 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter kan ikke påberåbes i forbindelse med en virksomhedsoverførsel, der er sket på et tidspunkt, hvor direktivet endnu ikke var begyndt at afføde retsvirkninger i den berørte medlemsstat.

Moitinho de Almeida Gulmann Puissochet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. april 1997.

R. Grass
Justitssekretær

J.C. Moitinho de Almeida
Formand for Tredje Afdeling